

Klimat- och
näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

LOs yttrande över Remiss angående Värdet av vinden - kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften SOU 2023 nr 18

Sammanfattning av LOs ställningstaganden

- LO tillstyrker utredningens förslag om intäktsdelning för närboende, rätt till fastighetsinlösen för närboende och reglering av kommunens roll vad gäller ersättning till lokalsamhället vid vindkraftsutbyggnad.
- LO delar utredningens bedömning att en utredning om kommunal intäkt för vindkraft bör tillsättas snarast.
- LO vill poängtera att ökad lokal acceptans är nödvändigt men inte tillräckligt för att säkerställa en tillräckligt snabb utbyggnad av vindkraften. LO ser tre ytterligare områden som behöver prioriteras för åtgärder: avskaffande eller tidigareläggning av kommunalt ställningstagande till vindkraft, större ansvar för staten att peka ut områden för havsbaserad vindkraft och kompetensförsörjning för byggande och drift av vindkraftverk.

LOs synpunkter och ställningstaganden

En kraftig utbyggnad av vindkraft i närtid är avgörande för näringslivets omställning, och därmed för Sveriges konkurrenskraft och sysselsättning. Vindkraft har den största potentialen att säkra tillräckligt snabb utbyggnad av fossilfri elproduktion på kort sikt. Eftersom brist på lokal acceptans i dagsläget är ett stort hinder för tillräckligt snabb utbyggnad av vindkraften finns ett stort behov av åtgärder för att öka den lokala acceptansen.

Att påverkas av saker som sker i ens omgivning ingår i att leva i ett samhälle. Enskilda individer påverkas exempelvis negativt av bullriga men samhällsviktiga vägar och järnvägar utan att ekonomiskt kompenseras för detta. LO anser inte att kompensation till närboende bör upphöjas till generell princip. När det gäller utbyggnad av vindkraft är det dock brådskande att säkerställa lokal acceptans för att möjliggöra industrins omställning. Mot bakgrund av detta tillstyrker LO utredningens förslag om intäktsdelning till de närboende. LO har ingen möjlighet att bedöma förslagets detaljerade utformning, men tycker att det verkar vara väl avvägt.

LO tillstyrker också utredningens förslag om rätt till fastighetsinlösen för närboende samt förslaget om reglering av kommunens roll i ersättning till lokalsamhället.

LO har ingen möjlighet att bedöma om förslagen som rör kommunal och regional planering av vindkraften är tillräckliga för att ge effekt på takten i vindkraftsutbyggnaden, men ser att en bättre planering är viktig för att möjliggöra snabbare utbyggnad av vindkraft.

LO delar utredningens bedömning att förslagen om intäkter till närboende och lokalsamhälle inte räcker för att skapa de incitament som krävs för att tillräckligt många kommuner ska säga ja till vindkraftsutbyggnad. LO anser att det är ytterst olyckligt att utredningen varit förhindrad att lägga fram ett förslag om kommunal intäkt, och ser med oro att detta riskerar att försvåra den nödvändiga vindkraftsutbyggnaden. LO delar utredningens bedömning att en kommunal intäkt från vindkraftsutbyggnad behöver utredas, och uppmanar regeringen att tillsätta en sådan utredning snarast.

Ökad lokal acceptans är en viktig pusselbit för att åstadkomma tillräckligt snabb utbyggnad av vindkraften. Men det kommer inte att räcka. LO vill särskilt trycka på ytterligare tre områden som kräver åtgärder:

- I nuläget är det ett stort problem att kommunerna kan säga nej till vindkraft utan att behöva ta ansvar för vilka konsekvenser detta får för Sveriges energiförsörjning. Det bör därför övervägas om det kommunala vindkraftsvetet är rimligt eller om det bör avskaffas. En nödvändig förändring är dock att det kommunala ställningstagandet till vindkraft i varje fall tidigareläggs i tillståndprocessen, i enlighet med förslaget i Regeringens proposition 2021/22:210 Tidigt kommunalt ställningstagande till vindkraft, som avlogs av riksdagen.
- Staten bör ta ett större ansvar för att peka ut områden för havsbaserad vindkraft. Detta kan förslagsvis ske genom att införa en centraliserad tillståndprocess där rätten att bygga på lämpliga områden auktioneras ut i likhet med det system som finns i Danmark.
- Satsningar på kompetensförsörjning behöver öka. Att branschen har möjlighet att rekrytera erforderlig kompetens både för att bygga och driva vindkraftverk är avgörande för en snabb vindkraftsutbyggnad. Detta är en utmaning redan idag och kompetensbrist riskerar att bli ett stort hinder framöver. Som också beskrivs i utredningen byggs vindkraftverken till stor del av utländsk arbetskraft vilket inte bidrar till svensk sysselsättning. Utbildningssystemet behöver kopplas tydligare till energiomställningens behov av arbetskraft och satsningar på gymnasieskolan och vuxenutbildning behövs i hela landet, liksom utökad arbetsmarknadsutbildning. För att göra

branschen mer attraktiv behövs åtgärder för att förbättra arbetsmiljön i branschen och för att minska pressen vid upphandling av underentreprenörer.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Marika Palmér-Rivera
Handläggare